

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

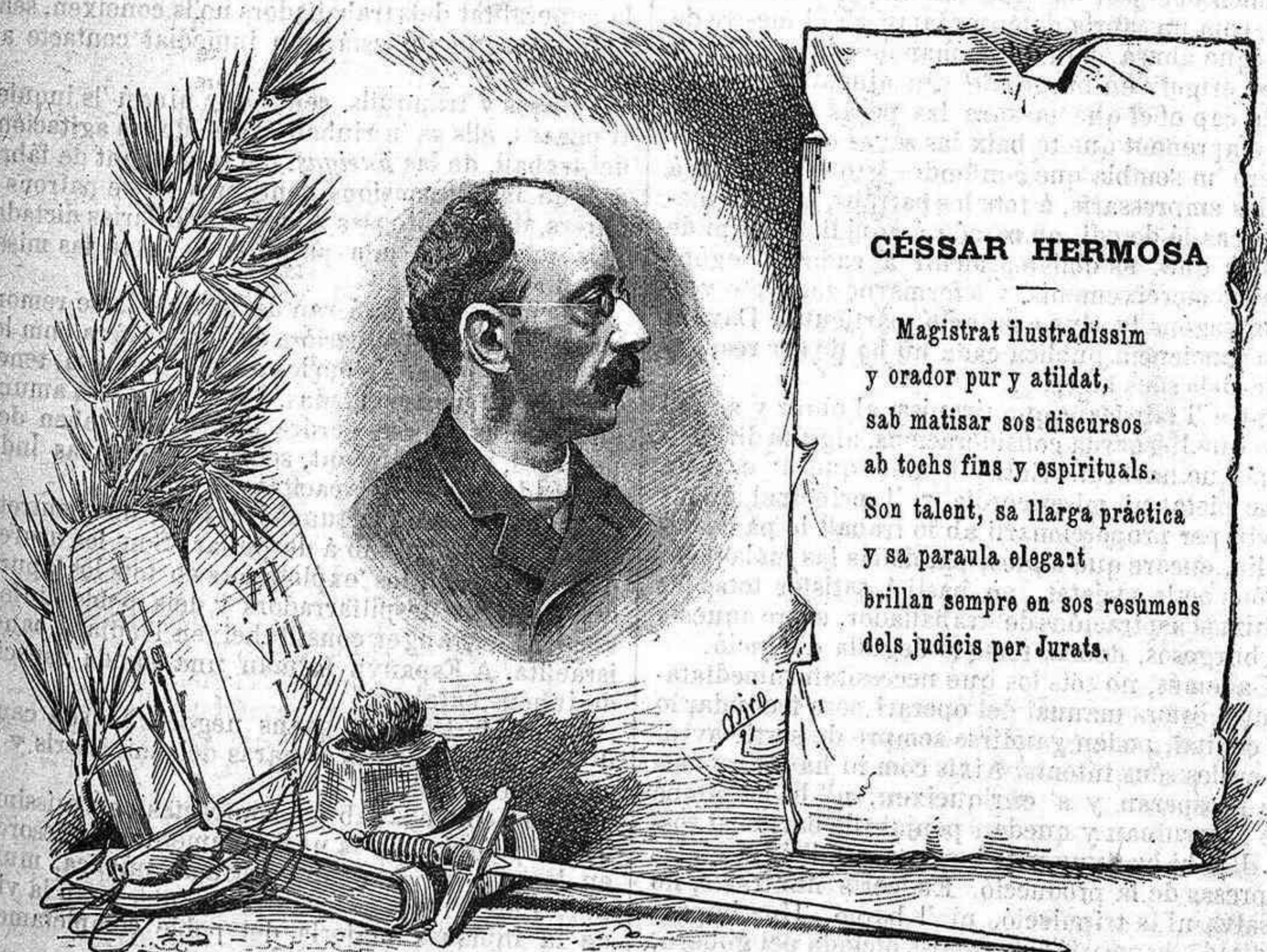
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

CÈSSAR HERMOSA

Magistrat ilustradíssim
y orador pur y atildat,
sab matisar sos discursos
ab tochs fins y espirituals.
Son talent, sa llarga pràctica
y sa paraula elegant
brillan sempre en sos resúmens
dels judicis per Jurats.

CRÓNICA

LOS VERDADEROS BURGUESOS

Cada any, al florir lo mes de Maig, temporada de l' any en que la naturalesa vesteix sas millors galas, y en que la sanch humana rebrota y bull dintre de las venas, celebran los obrers la titulada festa del treball, ó siga en altres termes, la festa de las vuit horas.

A vuit horas diarias de activitat pretenen reduhir la jornada que consagran á la producció, y baix aquest lema, que cas de realisarse, no milloraria gran cosa la situació de la classe obrera, perque ella mateixa hauria de sufrir lo necessari encariment de tots los objectes á la vida necessaris, ni establiria tampoch la igualtat tan desitjada com impossible, desde 'l punt que 'ls diversos treballs exigeixen diversitat d'esforsos; baix aquest lema, repetesch, las classes proletarias troban ocasió anualment pera organisar manifestacions, celebrar reunions públicas y pronunciar discursos més ó menos violents contra 'ls odiats burgesos.

Pero jo pregunto:—¿Quí es lo verdader burgés?

—¡L' explotador del treball!—responen los obrers, á una, sense vacilar.

—¿Y qui es en últim terme l' explotador del treball?—continúo preguntant.

Y la generalitat dels treballadors contestan:

—Es l' amo.

Cada operari coneix al séu amo, com si darrera del amo de cada hù s' acabés lo mon, y no existissen més iniquitats, ni altres injusticias.

Me sembla, francament, que 'ls que aixís opinan, donan probas de ser una mica curts de vista.

D' amos, d' empresaris, de patróns n' hi haurá de tota mena, de bons y de dolents, de generosos y de avaros, de considerats y d' estira-cordetas, y fins diré que de afortunats y de desgraciats. No pretench defensar als que abusan dels séus inferiors, com no sabria defensar tampoch al mestre de casas que abusa del infelís manobre, ni al filador que s' erigeix en burgés del séu ajudant, ni al fadrí de cap ofici que mesura las peras á quarto al pobre aprenent que té baix las sévas ordres.

Pero 'm sembla que confondre á tots los amos, á tots los empresaris, á tots los patróns, en una mateixa passió de odi, no respón á aquell principi de justicia que 'ns obliga á medir á cada hù segons los séus mereixements, y á formarne concepte verdader segons la séva conducta particular. Davant de la conciencia pública cada hù ha de ser responsable dels séus actes.

Entre 'l fabricant que tiranisa al obrer y aquell altre que li guarda consideracions, alguna diferencia té que haverhi. Entre l' amo que l' explota sense pietat ni misericordia y 'l principal que 's desviu per proporcionarli ab lo treball lo pa de cada dia, encare que aquest pa, dadas las malas condicions de la societat, no basti á satisfer totas las legítimas aspiracions del treballador, entre aquests dos burgesos, deuría ferse la deguda distinció.

Y además, no tots los que necessitan immediatament l' esfors manual del operari pera fecundar lo séu capital, poden gaudirse sempre de sortir ayrosos en los séus intents. Aixís com hi ha industrials que prosperan y s' enriqueixen, n' hi ha també que s' arruinan y quedan penjats de barras al sostre. Res hi ha avuy més insegur que l' éxit, en las empresas de la producció. En certs naufragis, no se salva ni la tripulació, ni 'l barco. Una impremeditada disposició arancelaria dictada pel govern, devegadas tira per terra una industria, ofegant á

tothom, als patróns y als obrers. Una serie de *quiebras* acaban altrás vegadas ab un poderós establiment industrial. La desgracia de tenir un fill que al heredar lo capital del pare, no hereda ni la séva laboriositat, ni la séva inteligencia, produheix en altrás ocasións la ruina de una familia avesada á viure ab tot lo desahogo.

Hi ha que desenganyarse: la producció industrial es una batalla continua, y com en totas las batallas, pels valents y pels que tenen bona estrella hi ha graus y ascensos á guanyar; pero hi ha també balas que fereixen y matan, lo mateix als pobres soldats que als generals.

Y si tots, soldats, oficials y quefes, tenen igual interés en lluytar y defensarse ¿á qué venen los maltractes dels que manan, sobre 'ls que obeheixen; y á qué venen també 'ls odis sistemátichs dels que obeheixen contra dels que manan?

La possessió de un capital que 's posa en activitat, aplicantlo al foment del treball, no deuría valer á son possehedor li titul denigrant de *burgés*, que algúns li aplican.

Es *burgés*—segons lo ditxo vulgar—qui menja, béu y no fá res. Y á Catalunya son molts los industrials que treballan y algúns no las vuit horas, sino totas las del dia, barrinant y passant angúnias que la majoria dels obrers no coneixen ni imaginan. Ja sé que n' hi ha de altres que s' ho poden pendre ab més calma; pero algú ha suat avants qu' ells, per assegurarlos la tranquilat y 'l benestar, y admesa la lley d' herencia, que tant estimula al home, no se 'ls pot dir:—Mal profit te fassa.

De totas maneras, lo capital actiu pel bé que proporciona á las classes proletarias, no deuría ser may objecte dels atachs que provoca.

—Y donchs—preguntará algun obrer—¿hem de donar com á no existent la classe dels *burgesos*?

Alto! Jo crech que de *burgesos* n' hi ha; sols que la generalitat dels treballadors no'ls coneixen, sens dupte perque no están en immediat contacte ab ells.

Felissos y tranquils, sense que ningú 'ls inquieti per res, ells se 'n riuen plá bé de las agitacions del treball, de las *huelgas*, del tancament de fábricas, de las dissensions continuas entre patrons y obrers, de las ruinosas midas arancelarias dictadas pels governs, en una paraula: de totas las miseries de la terra.

Ells no hi viuen á ran de terra: ells se remontan á las regions superiors de l' atmósfera com los aucells de presa. Y com los aucells de presa, tenen bech fort y urpias afiladas. Saben anarse 'n amunt, amunt, fins á ferse perdre de vista, y saben despenjarse, en un instant, sobre las victimas indefensas de las sévas rapacitats.

Acaparadors de fortunas colossals, no s' entretenen á produhir, sino á despullar. Son los usurers en gran escala, los explotadors en tots los apuros dels governs despilfarradors y dels pobles infelissos. Al extranger constituheixen l' odiada banda israelita. A Espanya forman una banda especial de juheus batejats.

Lo séu fort son los grans negocis: lo séu camp d' operacions las antecámaras dels ministeris y 'ls salóns de la Bolsa.

Ningú com ells sab fer contractas onerosíssimas qu' empobreixen á la nació, aumentan lo desordre en las esferas de l' administració pública, multipliquen los tributs dels contribuyents, y fan la vida de la inmensa majoria del poble completament impossible.

LO GRAN JARDINER MUNICIPAL

Entre palmeras y jardinets,
ell se 'n pot riure; ¡vingan ralets!

¿Qué significa al costat de aquestas depreciacions en gran escala la mala conducta del fabricant codiciós que allarga las pessas ó enderrereix dissimuladament las minuterias del rellotje?

Y 'ls juheus batejats, hipócritas y farisaichs com ells sols, mentres dedican tota la séva activitat á aquestas ocupacions escandalosas, procuran revestirse de una pietat y de una filantropia que cubreixi las sévas manyas; y fundan convents, y construheixen iglesias y fins devegadas se converteixen en paladins incansables de la moralitat contra 'ls excessos y las lleugeresas de una pornografia més ó menos descarada.

¡Aquests, aquests son los verdaders *burgesos*!

* * *

Burgesos son també 'ls que logran monopolisar la direcció de determinadas empresas públicas, constituídas ab los sacrificis y 'ls esforços de un sens fi de familias económicas que ab grans afanyos han lograt reunir un capitalet, del qual se refian, pera passar menos malament los séus últims dias en aquesta trista vida.

Se tracta, per exemple, de un ferrocarril destinat á produhir, no sols grans beneficis al pais que atravesa, sino també pingües rendiments als capitals que á tal empresa 's dediquin. Los cálculs que s' han fet son segurs y no poden fallar. No hi

ha en apariència un negoci de resultats més segurs.

Donchs bé, una vegada constituïda la societat, los capitals afuixen, se forma un consell de administració, se construeix la línia, y resulta que aquesta costa 'l doble ó 'l triple de lo que 's calculava. Primera habilitat dels *burgesos* del consell. Venen desseguida 'ls empenyos ó sigan las obligacions: hipotecant lo construït s' aixecan nous capitals, y 'ls interessos dels que arriban últimament resultan ser los preferits.

No obstant, los rendiments de l' empresa augmentan, perque la línia respon á una verdadera necessitat. Y á pesar de aixó 'ls accionistas se quedan sempre á las capsas. Alguna vegada convé que las accions pujin y se 'ls donan dividendos més ó menos ficticis, que contribueixen á mantenir la cotizació elevada. Pero de moment convé ferlas baixar, y de una sola empenta perden un vint, un trenta, un quaranta per cent.

Sols los senyors del consell qu' están en lo secret de la cosa, venent y comprant, comprant y venent ab oportunitat, tot l' any fan lo séu agost, á expensas dels infelissos que han tingut la mala idea de confiarlos la gestió dels séus interessos; y mentres aquests s' arruinan á favor de las sotregadas bursatils, ells s'enriqueixen á la segura, s'instalan en magnífichs palaus, gosan influencia dintre dels partits polítichs que turnan en lo poder, son senadors y diputats, y quan se veuen amenassats per las sévas víctimas, arriban al extrém de lograr que las autoritats vajin á presidir las Juntas generals, escapulantse de tenir que donar las explicacions que se 'ls demanan. Los autoritaris cops de campaneta ofegan la veu dels que reclaman, en us del séu dret.

Dintre de aquestas societats no hi ha més dret que la omnimoda voluntat dels *burgesos* del Consell de administració.

Aquests *burgesos* son la peste, y contra ells deuria desencadenarse una creuada universal.

Gran es la diferencia qu' existeix entre 'ls productors que treballan y fan treballar en condicions més ó menos favorables á la sort del obrer, y aquests *burgesos* de la banca y de las grans empreses que 's fan los séus á la segura, y que xucan sempre sense pietat, ab aquella pertinacia y ab aquella falta d' escrúpols que distingeix á la rassa judaica.

Aquells á lo menos donan feyna.

Los últims, en cambi, fan passar molt *grans* treballs.

Y 'ls que 's dedican á cassar als gats de la industria, mentres deixan tranquilas á las manadas de panteras de la banca, no veuen ni presumeixen, que dintre de poch temps se ficarán lo mon enter á la butxaca, si 'l mon no pren la resolució de defensarse.

P. DEL O.

La Primavera

SONET

Es del any la galana Primavera
l' estació més brillant y més florida,
en que cobran las plantas nova vida
y més... rals, sol guanyar la verdulera.

Es quan canta més fort la cadenera
y quan tenen las nenas més *salida*;

quan l' aygua cristallina nos convida
á beure 'n quatre vasos de carrera.

Per tot se sent l' olor de las floretas:
renaix lo bon humor y l' alegria;
es temps en que tothom viu d' ilusions,
(ó quan menos hi viuen los poetas).
Es lo temps que tot l' any ab gust voldria.
¡Perque 'm deixan tranquil los panallons!

DOLORS MONT.

¿QUÉ FEM?

Determininse, que encara hi som á temps. ¿Hi aném ó nó?

Parlo de la exposició de Chicago, la *fira del món*, com ne diuen los nort-americans, ab lo séu afany d' agabellarho tot per emportars 'ho á casa séva.

Fa uns quants dias qu' está oficialment inaugurada, y si 'ns decidim es qüestió de no perdre temps, perque de lo contrari 'ns exposém á arribarhi quan ja estigan *despachadas todas las localidades*.

Al principi, quan tot just se remenava la cosa, per allá al méu vehinat hi havia molta efervescencia, y eran una colla que tenian mitj determinat anarhi.

Casi cada demati 'n parlavan á la xacolateria: allí acudían totas las noticias referents al assumpto; allí 's formavan plans; allí 's discutian itineraris y presupostos de gastos.

De bonas á primeras s' havia casi acordat anarhi en embarcació provia ó poch menos. Un fulano dels de la colla que posseheix una balandreta que devegada s' ha arriscat fins á Mataró, n 'havia ensiburnat uns quants, assegurantlos que portant ell lo timó y tenint vent en popa no hi havia perill de res.

Era un projecte que per la séva senzillés resultava grandíós:

—Surtirém d' aquí—deya 'l capitá... de la fragata—un dia que fassi vent á propósit. Lo meu barquet es tan fi, que un cop pressa la embrandida ja no para hasta més enllá de l' Habana. Ab dotze ó catorze singladuras—¡ja tots parlavan mariner!—atravessem lo mar gran, arribém á Chicago, amarrém la embarcació á las escalas del moll, desembarquem... y cap á veure la exposició s' ha dit.

—¿Que 'ns portará molt gasto tot aixó?—preguntava un que tenia tantas ganas d' embarcarse com jo de ferme banderillero.

—¡Casi bé gens, home! Jo us hi porto de franch. En sent allí, no us heu de basquejar per allotjament, perque cada vespre anirém á dormir á bordo. Per lo únich que us haréu de rascar la butxaca será per la teca...

—¿No seria millor—saltava un altre—que cada hu 's portés vianda per quinze dias?

—¿Com qui va á brenar á Pedralbes? No estaria mal...

—No pot ser aixó—objetava l' amo de la balandra:—la méva embarcació es de poch tonelatje, y no pot carregar pes inútil. ¡Prou farém ab portar las provisions pel cami!

—Escolti, ¿no hi ha perill de que 'l barco s' enfonzi?—preguntava un altre.

—Home, si es tot fusta...

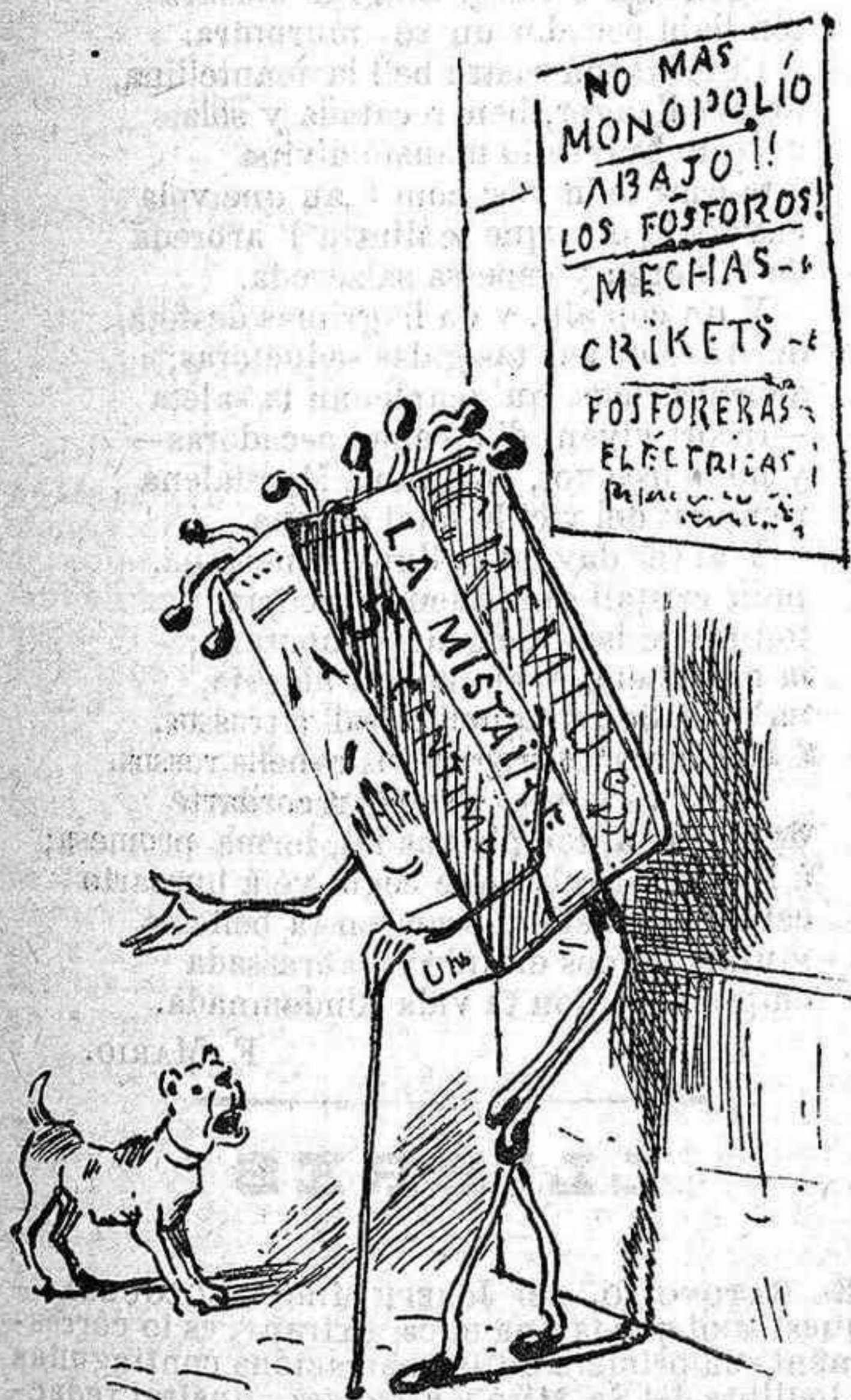
—Pero ¿y si un dia de trángul se tomba cap per vall?

—¡Oh! Com que pesa poch, nosaltres mateixos podríam fàcilment girarlo altra vegada.—

LA QÜESTIÓ DEL DIA

—¡Metxas, crikets, llumets d' oli!
—¡Guerra al senyor Manipoli!

La Mistayre al fi 's veurá obligada á aná á captá.

Totas aquestas xerramentas y comentaris van durar fins que un dematí va arribar un de la comitiva que s' havia informat detingudament del assumpto y portava noticias desconsoladoras que trastornavan completament lo plan de viatge.

La gent de la xacolateria estavan á tres quarts de quinze; millor dit, no sabían lo que 's pescavan. Ni la balandra podria arribar á l' altra part del mar, ni res de lo que 's tenia en projecte era realisable.

Un senyor li havia explicat tot.

Chicago no es port de mar, com ells creyan. Al contrari; es una població situada per dintre dels Estats-Units, al departament de Illinois ó no sé cuantos, prop d' un lago que se 'n diu Michigan ó una cosa parescuda.

—¿Es dir que no es á la costa?—exclamá consternat l' amo de la xacolateria, qu' era un dels més llussos... y més entussiastas.

—Aixís m' ho ha assegurat aquell senyor.

—Pues, si no hi podém anar per mar, fem una cosa.

—¿Quina?

—Anémhi á peu.—

Primer van estar á punt d' aprobar l' ocurrencia; pero al fi van acabar per plantarse á riure, y 's determiná que 'l projecte d' anar á Chicago á peu ó en balandra té un grapat d' inconvenients.

Y aixó qu' encare 'ls infelissos no tenian ni la més petita idea de la realitat.

A la exposició de Chicago es cert que tot llú y que fins hi ha exposada una estatua d' or; pero créguinme... ¡no es or tot lo que llú!

Los que s' han anticipat á anarhi ab temps, per ara no fan res més que enviarnos planys y queixas.

Que tot va tan car.

Que 'ls forasters son explotats sense misericordia.

Que la seguretat es un mito.

Y que per rodar per allí 's necessitan tres cosas: bona bossa, bona llengua y bons punys.

¿Qué fem donchs? ¿No 's determinan?

Casi casi, lo millor será no móurens d' aquí y en lloch d' anar á veure l' exposició, esperar que l' exposició 'ns vingui á veure á nosaltres.

Precisament ara sembla que s' ha format una comissió per celebrarne una l' any 1898... á la montanya Pelada ó á can Tunis.

¡Un 'altra exposició universal!

Nada: decididament no aném á Chicago.

¡Prou que riurém ab la d' aquí!

A. MARCH.

A UN LLUM DE GANXO

Llumet de claror fumosa,
que serveixes per fer llum
al quarto de una nineta
á qui estimo més que á tu.

Per més que siguis molt tonto,
á pesar de ser molt ruch,
y encare que 'm fassis fástich
puig sempre t' he vist molt brut,
á pesar de aquestas gracias
y que sempre omplas de tuf
aquell quarto que imagino
que 's troba ple de perfums,
á pesar d' aixó, t' envejo,
t' envejo molt, jo t' ho jur.

Ab tot y tan bonas prenas

que jo resistir no puch,
ab tot y aguantar la capa
puig tens que aguantar la llum,
tens lo consol de mirarne
à la nina dels mens ulls,
quant cansada va á fer nona
sens altre company que tu.

Pots admirarne sas gracias
fins sens tenirne cap ull;
y jo tenintne de sobras
tinch de jugarhi á... puput.

Tu la tocas á tot hora...
jo sols la toco quan puch:
cada dia ella't don oli
y á mi ni oli ni llus.

Rebs tu, quan vol apagarte,
lo séu aromátich buf;
jo sols rebo sas miradas
quan estém vint metros lluny.

A tu ningú te destorba,
no tens d'apagar cap llum
y estéu solets á l'arcoba
sense pena y sens orgull,
y jo sempre he hagut d'estarhi
si alguna volta he vingut
ab Deu, sant Pau, santa Rita,
l'hermosa nineta y tu.

PISTACHO.

GOSSOS EN LLIBERTAT

Si aixó dura, 'ns veurém obligats á fernos fer
uns pantalóns de llauna y uns guants de ferro
colat.

Casi no passa dia que no se senti parlar de gos-
sos rabiosos.

Los municipals n' han mort un á tal banda.

Los burots n' han suprimit un altre á cops de
burxa.

Los carrabiners n' han perseguit un parell á
tiros...

A dir veritat, jo no extranyo que 'ls gossos se
tornin rabiosos; al contrari: lo raro es com no s' hi
torna tot lo género humá.

Pero ja que afortunadament no 'ns hi torném á
pesar dels motius sobrats que tenim per viure hi-
drófobos, bó seria que aixó dels gossos se mirés ab
una mica més d'interés de lo que s' ha fet fins
avuy.

Perque si un hom paga contribucions y no ra-
bia; llegeix los discursos de 'n Cánovas y tampoch
rabia; surt, en fi, de veure *El siglo que viene*, y ni
aixís rabia... francament, es molt trist que vingui
un gos y 'ns fassi rabiar per forsa, després de ha-
vernos escapat dels perills anteriors.

Si 'ls amos de las bestias fossin personas enraho-
nadas, aquest conflicte seria de solució fácil. No
deixant surtir los gossos de casa, ja estaria tot arre-
glat.

Dirán que aixís y tot seria possible que 'ls ani-
malóns se tornessin rabiosos... ¡Bueno! Com que
no surtint del séu domicili no més podrian mosse-
gar á la séva familia adoptiva, al resto dels mor-
tals ens tindria completament sense cuydado.

Pero aixó, ja ho sé: es impossible. ¿Tancar los
gossos á casa, privantlos de la santa llibertat? Tots
los aficionats s' hi oposan.

—¿Per qué hem de tancar lo 'l gos?

—Per tenirlo més segur y evitar que anant *suelto*
pel carrer aprengui malas doctrinas.

—¡Fugi, home, fugi! ¿Qué 's pensa que l' ani-
mal es tan bestia?

N' hi ha que ni siquiera volen transigir en po-
sarlos bossal.

—Seria molt prudent que n' hi posés—deya jo á
un fulano, que pega á la dona y cria ab molt cari-
nyo un bull-doch bastant lleig.

—¿Bossal lo meu pobre *Apolo*? ¿Qué 's pensa
que tinch tan malas entranyas?

—Pero home ¿quin mal pateix la bestia? Aixís
se sab possitivament que no pot mossegar á ningú.

—L' *Apolo* no mossega...

—¡Oh, no mossega! ¿Y si li vé un rampell de cop
y volta?

—Vaja, no me 'n darà entenent. Escolti, ¿qué li
agradaria á vosté que n' hi possessin de bossal?

No hi ha manera de tréurels d' aquí.

Están tan enamorats dels drets *individuals* del
séu gos, que per defensarlos, no titubejarian en
apelar á las armas y provocar una guerra civil.

¿No 's podría arreglar un carretó ben gran,
ahont los llasseros en cas necessari hi poguessin
enquibir lo gos y 'l séu amo?

MATIAS BONAFÉ.

Als peus del confessor agenollada,
apagada la veu, y tremolosa,
contantli vas secrets d' enamorada:
y arrepenida ja, casi plorosa,
li promets al confés cumplir la pena
y á ta vida de plers posar esmena.

Y després ja d' absoluta y benehida
t' aixecas, conmoguda y vacilanta;
y davant de la Verge que, guarnida
está de llums y flors que 'ls ulls encanta,
á agenollarte vas, y ab gran dolsura
ton llabi pecador un rès murmura.

Cubrint ton rostre bell la mantellina,
ab pas lleuger, ben recatada y sola,
deixant enrera la mansió divina
á ta casa te 'n vas; com l' au que vola
envers lo niu, que té dintre l' arbreda
de la llarga y espessa saizereda.

Y un cop allí, y en llágrimas desfeta,
destrossant vas tas galas seductoras;
adornos richs, qu' omplenan la saleta
—recort vivent d' escenas pecadoras—
y ho llensas tot, com nova Magdalena
rompent del vici la fatal cadena.

Y al ser davant la lluna veneciana,
pulit cristall que fide'ment copia
ton rostre bell, de gracia soberana;
la má detens, y ab plácida alegría,
en lloch de fer aquell mirall á trossos,
t' hi aturas á arreglar tos cabells rossos.

Prest vé la nit, y sense recordarte
de la que al temple has fet, ferma promesa;
á l' ayment rebs, que cego, vé á buscarte
cercant plahers d' amor en ta bellesa;
y units los dos en líbrica abrassada
empréns de nou ta vida condemnada.

F. MARIO.

LLIBRES

EL RATONCITO, per JOSEPH MIRÓ Y FOLGUERA.—
Aquest titol que fá una mica extrany, es lo corres-
ponent á la primera de las narracions contingudas
en lo ilibre del Sr. Miró y Folguera, ilustrat redac-
tor de *La Publicidad*. A la titulada *El Ratoncito*

ECO DEL 1.º DE MAIG

- ¿Qué 't sembla, Tuyas? ¿Se sent algun crit pél carrer?
 — Sí... Ara passa un home que crida.
 — ¿Qué diu?
 — Quí vol terra d' escudellas.

ne segueixen deu més de iguals ó menors dimen-
 cions y de gèneros distints, en las quals la ploma
 del autor amarada d' esperit modern, se rabeja pin-
 tant ab una facilitat que enamora y ab una ento-
 nació y un color molt vigorosos, distints aspectes
 de la moderna societat.

Lo Sr. Miró mostra en totas las páginas de aquest
 llibre sa fesomia d' escriptor amant de la observa-
 ció y de pintor dotat de una paleta molt rica de
 tons, y empeltat de filosofh pessimista y escèptich.

No s' apassiona may per lo que descriu. A mane-
 ra dels naturalistas observa fredament y còpia 'l
 natural ab exactitut pasmosa, trobant una fraseo-
 logia prou abundosa y apropiada per expressar to-
 tas las sévas inspiracions, grabantlas fondament
 en la imaginació del lector.

Los quadros de costums com *El Ratoncito*, *Por
 lo flamenco* y 'ls tres hermosos diálechs titulats
En familia, alternan ab intencionadas fantassias
 com *Los ocho cuartos* y *el niño muerto* y *D. San-
 cho Panza*; ab notas de color tan acertadas com la
 que ostentan *Apuntes (Mañana de primavera.
 Mediodia)*; ab disquisicions psicológicas sumament
 originals com *El último dia del corazón* y *En-
 treactos de la ópera Cármen*; ab inspiracions épi-
 cas com *Las bodas de Achmet* y ab derivacions bí-
 blicas animadas de una intenció certera, com las
 tituladas *Vagabundos* y *El Nacimiento de Judas*.

La varietat de assumptos contrasta ab la unitat

del istil literari en lo qual sempre s'hi veu la má-
 ferma y 'l pols segur del autor.

Recomaném lo llibre á tots los amants de la lite-
 ratura sèria, persuadits de que han de reconeixer y
 aplaudir las qualitats intellectuals que adornan al
 autor de aquest llibre, á qui sols un defecte pot tí-
 rarseli en cara, 'l defecte de prodigarse poch.

ESCENAS DE CIUTAT, per D. JOAQUÍN RIERA Y BER-
 TRAN.—Lo nom del Sr. Riera es ben conegut en lo
 camp de las lletras catalanas. Cultivador de dis-
 tints gèneros literaris, de la poesia, de la novela y
 del teatro, de tots ells ha publicat llibres, ab una
 fé y una constancia que fan lo séu elogi.

ESCENAS DE CIUTAT forman digna parella ab sas
 celebradas *Escenas de la vida pagesa*, que vejeren
 la llum pública alguns anys enrera. En la ciutat
 lo mateix qu' en lo camp, troba 'l Sr. Riera y Ber-
 tran assumptos interessants, en los quals hi predo-
 mina la nota de la ternura y de la moralitat més
 intatxable.

Es lo Sr. Riera un autor optimista que veu la
 vida de color de rosa y que fins quan pinta las mi-
 serias socials procura ferho atenuant la cruesa dels
 colors. Uneixis á aquest temperament, un istil
 atildat y una forma literaria que revela que aquest
 escriptor se preocupa singularment de la correcció
 y 's tindrà la nota principal de la séva personali-
 tat literaria.

En la col·lecció que tenim á la vista, entre totes las escenas, sobresurt pel nostre gust la titulada: *Historia de un piano*, que té un ayre barceloní ben marcat, tant que en alguns de los personatjes s'hi transparentan perfils ben trassats de personas molt conegudas, qu'han figurat unas y figuran altrás encare, en las esferas del art musical.

Totes las escenas se llegeixen ab gust, acusant l'inagotable enginy de son autor.

Ab lo titol de *Biblioteca Universal ilustrada* ha comensat á publicarse una sèrie de tomos de amena literatura, que no dupto un instant han de alcansar lo favor del públich. En realitat constitueix aquesta *Biblioteca* un de aquells miracles editorials que únicament á Barcelona's realisan. No poden donarse llibres de millors condicions tipogràficas per menos preu.

Un volúm mensual al preu de una pesseta, imprés en bon paper, profusament ilustrat per firmas de crèdit y contenint originals que s'publican per primera vegada en espanyol: aixó es molt qvritat? Donchs encare hi ha més. Als suscriptors se'ls hi regala trimestralment una hermosa fotocromotipia reproducció de una obra de merit reconegut, digna de figurar per la perfecció ab qu'está executada, al costat de las millors que s'publican á Fransa y á Inglaterra.

Lo primer volúm conté una interessant col·lecció de *Novelas gregas*, modernes, traduhtidas pel Sr. Rubió y Lluch é ilustradas pel conegut pintor Sr. Llimona, y la primera lámína representa 'l quadro del Sr. Baixeras titulat *La tarde del diumenje*.

A pesar de que 'ls editors de aquesta *Biblioteca*, segons afirman en lo prospecte, se pro osan posar una barrera al naturalisme imperant en lo camp de las lletras y de las arts, no ha de saber greu a ningú que publiquin obras que no pertanyen á aquella escola, fentho com ho fan ab tan notables condicions tipogràficas. Nosaltres creyém que totes las manifestacions del esperit son plausibles, y al revés dels jesuitas dirém que algunas vegadas los medis valen més que las intencions.

Altres llibres rebuts:

El ódio.—Drama en tres actes y en prosa de don Eusebi Font Morero, estrenat ab éxit en lo *Teatro Calvo-Vico* 'l 15 de Maig de l'any anterior. Es una producció notablement escrita y que respira marcat esperit liberal.

∴ *Un gepich cantant victoria*.—Humorada en l'acte y en vers, que per matar lo temps, en un sol dia y á trossos escrigueren fá poch cinch autors distints. Va ser estrenada en lo *Circul Literari* lo dia 23 de Abril últim.

RATA SABIA.

A UN NOY QUE FA VERSOS

Si 't pensas
que logras
rifante
las sogras
l'apreci
dels gendres...
veig, noy, qu'ets dels tendres.

Si 't creyas
fer fira
pels versos
que á Elvira
ab *ripis*
li abocas...
prou, noy, t'equivocas.

Si, ab tontas
manias,
lo ferne

poesias
creus dona
per viure...
no 'm fassis, noy, riure!

Si contas
ab rimas
y ab poetas
t'arrimas,
jo 't juro
ben prest
qu'estás, noy, ben llest.

PEPET DEL CARRIL.

PRINCIPAL

Bé ó malament, ja s'han acabat las cantadas en aquest teatro.

Lo diumenje, vá dedicarse á la despedida de 'n Massini, que cantá *Lucrezia Borgia*, y apelant á una de aquellas coqueterías tan características dels tenors mimats, durant l'intermedi del primer al segon acte se feu recomanar á la indulgencia del públich, dihent que no 's trobava gayre bé.

Y per no trobarse bé, cantá l'ópera, y cantá 'l terceto de *I Papatacci* de *L'italiana in Algeri*, de 'n Rossini, y cantá per últim, sense acompanyament d'orquesta, la siciliana de *Cavalleria rusticana* y 'l *Stornello*, de Baldelli.

Ab una mica més, fins hauria cantat la canya.

Per ser l'últim dia, es un de aquells en que ha estat millor, prodigantli 'l públich una ovació tan ruidosa com entussiasista.

* * *

Demá, dissapte, comensará á funcionar en aquest teatro la companyia del teatro de *Lara* de Madrit, una de las més equilibradas de la capital d'Espanya.

Celebrarém que trobi 'ls aplausos, las bonas entradas y las riatllas que li prodiga durant tot l'hivern lo públich madrileny.

LICEO

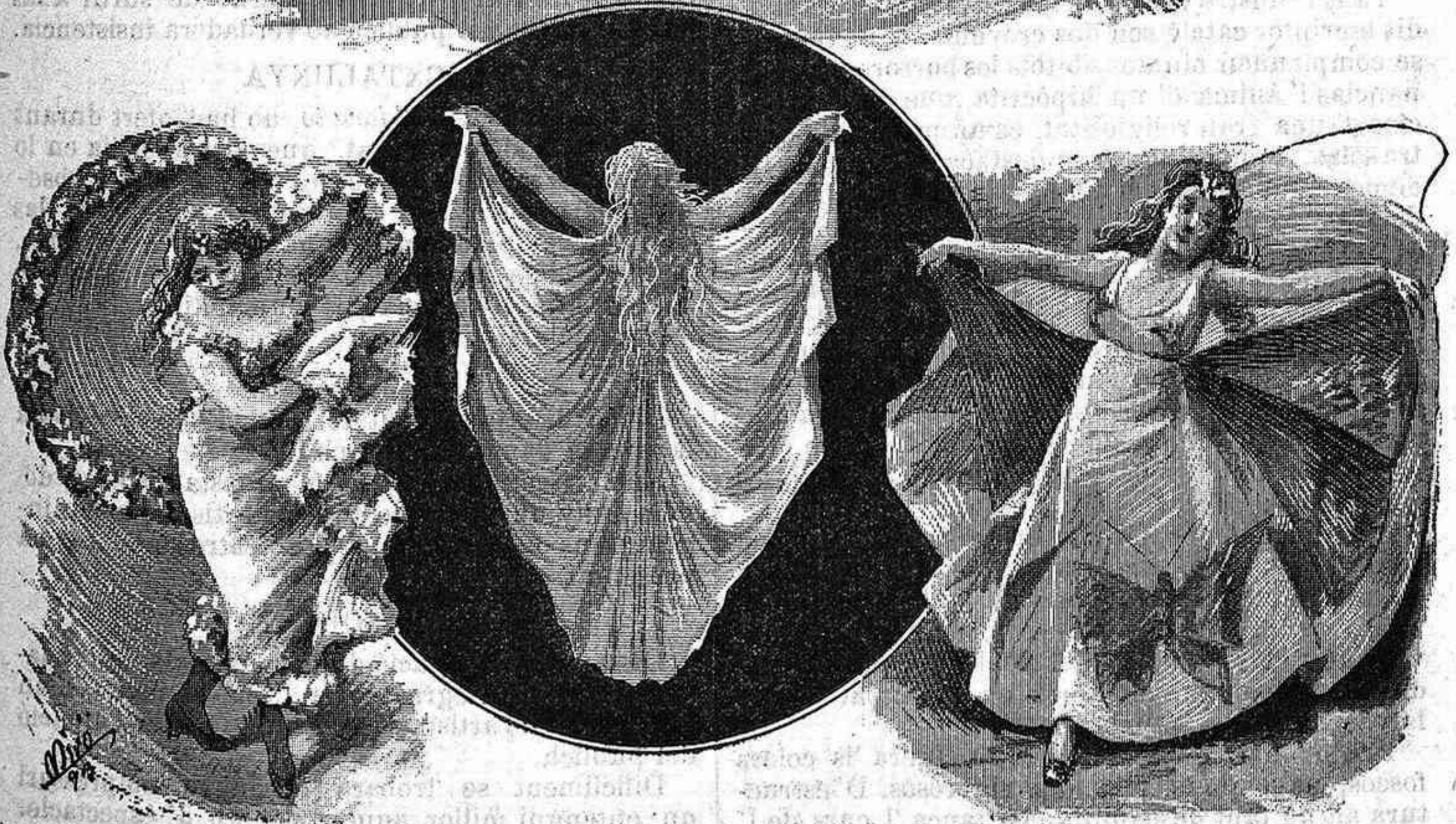
Ab la *Sonámbula*, debutá la *prima-donna leggiera* Srta. Pacini. L'haver vingut á Barcelona sense ferse precedir dels cops de bombo que acostuman á usar los artistas de algunas campanillas, fá més y més simpática á aquesta cantant, adornada de condicions verdaderament notables.

Té un filet de veu preciós; canta ab una afinació intatxable, y posseheix una agilitat sorprendent.

Ab aquestas qualitats vá captarse desseguida més que las simpatías, l'entussiasme del públich del Liceo, entussiasme que 's desbordá al entonar lo rondó final de la hermosa creació de 'n Bellini.

Algúns pretenen colocar á la Pacini al mateix nivell que las més celebradas divas que han visitat la nostra capital; jo no sé si ha alcansat encare aquesta altura; pero vá pel camí de arribarhi. Per més que 's diu Regina de nom, com á cantaut es encare una *principesa*. Lo cetro de reyna l'empanyará 'l dia que á las intatxables condicions de mecanisme que avuy posseheix, hi uneixi aquell foch sagrat que crema en lo cor del artista y es-

UNA ESTRELLA QUE AVIAT SORTIRA

Dansa serpentina

calfa 'l cor dels espectadors. La Pacini es encare una nena y li queda molt camp per corre.

En Moretti 's portá bé en lo paper d' *Elvino*, y 'l conjunt de l' ópera sortí molt ajustat.

* *

Las representacions de *Aida* resultaren algú tant desiguals.

Desde 'l primer moment se vejé que la Sra. Petri no estava en lo plé domini de sas facultats vocals, si bé 's mostrá millorada en la segona representació.

Tampoch lo Sr. Lucignani lográ imposarse ni molt menos en lo paper de *Radamés*. Un altre dia, y en una altra ópera serà.

En cambi, la contralt Sra. Borlinetto y 'l barítono Pessina 's lluhiren de veras; pero ells sols no bastavan pera salvar l' ópera de Verdi, tant més quan lo conjunt deixá molt que desitjar, á despit dels esforços practicats pel mestre Mancinelli.

¡Qué s'hi ha de fer! ¡No tot han de ser sorpresas agradables com la que proporcioná al públich, l' improvisació de la *Gioconda*!

ROMEA

Res de nou.

La reproducció de la xispejant comedia de 'n Gumá, *Ni la teva ni la meva*, ha proporcionat á l' empresa entradas més que regulars, y ha fet riure al públich de gust.

Continúa representantse l' *Or*, de 'n Soler.

Lo dia primer de Maig, vá donarse *Or* á la tarde y *Or* á la nit.

¿Qué més desitjan los obrers que 's preocupan de la qüestió social?

TIVOLI

Las representacions de *El siglo que viene*, portan trassas de durar molt temps, á jutjar per las magnificas entradas que proporcionan.

Lo qual demostra que al pronosticarho, varem tenir bon ull.

NOVEDATS

Lo nuvol negre, drama del Sr. Riera y Bertrán, está inspirat en la novela de 'n Pereda «*De tal palo tal astilla*».

Tant l' ilustre novelista montanyés com l' aplaudit escriptor catalá son dos creyents, y no obstant se complaühen pintant ab tots los horrors y repugnancias l' ánima d' un hipócrita, que ab apariencias d' una gran religiositat, es un malvat de quatre solas. Aquesta figura se destaca sobre totas las demás en lo drama del Sr. Riera. Ell s'ha apoderat de l' ánima d' una moribunda y produheix lo desconsol y la pena de una familia honrada; ell intenta destruir l' amor de duas ánimas que s' idolatran; ell abusa de la ignorancia d' un poble senzill aixussantlo contra un jove, baix lo pretext de que no té creencias; ell, en fi, intenta apoderarse de una herencia, preparant la deshonra de una noya digna y honesta, á qual efecte dona á un jove que tothom creu qu' es nebot séu, sent lo séu fill, los consells més perversos é inmorals.

Afortunadament, un cop de forsa y de audacia de un home rudo, pero franch y simpátich, acaba ab totas aquellas maquinacions, y 'l Sr. Carlos, l' hipócrita, despullat de la séva moixigateria, davant de tots los vehins del poble, als quals havia dut sempre euganyats, mor' en escena al pés de la vergonya y del remordiment.

Predominan en l' obra del Sr. Riera 'ls colors foscos, las sombras, y 'ls tons vigorosos. D' estructura algú tant desequilibrada, tanca 'l curs de l' acció no pocas vacilacions; pero algunas escenas

están desarrolladas ab talent y facilitat, y 'ls finals dels actes son d' efecte segur.

Lo públich aplaudi las escenas més culminants y l' autor sigué cridat á las taulas, á las quals no pogué presentarse, á causa de un dol de familia.

Molt bé'l Sr. Tutau, tant en la direcció escénica com en la interpretació del protagonista. Los papers de carácter li van cada dia millor, y 'l del malvat hipócrita, sempre ab la mitja rialleta als llabis disfressant las sévas malas passions, cobra molta vida, gracias als infinits detalls ab que sab brodarlo. Lo Sr. Esteve desempeña 'l séu paper ab una gran naturalitat. Se distingeixen també 'ls Srs. Oliva, Pigrau y Parrenyo.

De las figuras femeninas, la Sra. Mena, ab tot y haverse encarregat de un paper secundari, brilla degudament pel desembrás ab que l' interpreta. La Sra. Ferrer está molt sentimental y la Srta. Galcerán matisa ab molta justesa lo séu paper de nena beneytona, que á pesar de las proporcions que té es un dels que menos influeix en lo desarrollo de l' acció del drama.

* *

Lo cos del delicté, aixerida comedia del Sr. Figuerola Aldrofeu, ha guanyat moltíssim al quedar refosa en dos actes. La relativa lentitut que 's notava en algunas escenas quan ne tenia tres, ha desaparegut completament, resultant ara un'obra molt animada y del gust del públich, que en la nit del *reestreno* rigué y aplaudi repetidas vegadas, obligant al autor á sortir al final dels actes.

A pesar dels pochs ensaigs que l' obra contava y de ser *Lo cos del delicté* d' un gènero qu' exigeix especialíssim cuydado, la execució va surtir molt acceptable.

* *

En lo benefici de la nena Daroqui—dedicat al *Cércol literari* d' aquesta ciutat—s' estrená un monólech en vers del Sr. A. Llimoner, titulat *Nit de dol*.

Es un quadret dramátich molt sentit y ben desarrollat, que posa de relleu las recomenables condicions que 'l Sr. Llimoner reuneix.

La senyora Ferrer interpretá 'l monólech ab carinyo y discreció, y l' autor hagué de surtir á las taulas, cridat pél públich ab verdadera insistencia.

CATALUNYA

Las funcions del *Eldorado*, no han ofert dnrant la senmana altre novedat, que la presencia en lo teatro dels mestres Valverde pare y fill, en obsequi dels quals s' han representat algunas de las obras més aplaudidas qu' han posat en música, essent cridats á las taulas repeidament, pel públich desitjós de coneixe 'ls y aplaudirlos.

Fora de aixó, res mes.

* *

Demá dissapte, debut de la Ida Fuller que balla la famosa dansa serpentina.

Adelantantnos nosaltres á aquesta novedat, doném avuy un dibuix de aquesta artista que ha tingut grans ovacions en tots los teatros ahont s' ha presentat.

CIRCO EQUESTRE

Dissapte inauguració de la temporada de primavera. Lo Sr. Alegria porta, segons noticias, un contingent de artistas que han de cridar l' atenció del públich.

Dificilment se trobará un altre empresari qu' entengui millor aquest gènero d' espectacle.

N. N. N.

DONA GRANADINA

Son semblant ara es tristot
y sa mirada no brilla;
pero... ¡fásinli probar
un tragué de mansanilla!

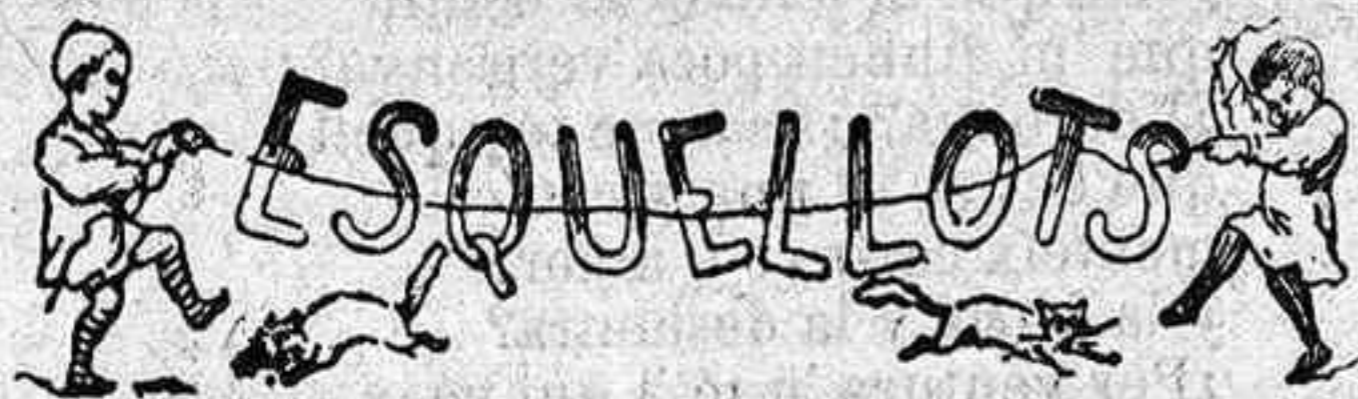
¡POCA VERGONYA!

(A... qui m' ho diga)

¿Te creus que jo m' he enfadat
perque 'm dius poca vergonya?
No 'n gasto poca, ni gens,
perque l' he guardada tota.
No la gasto anant pel mon
hont més que servey fa nosa.
Quan he vist autoritats
sens dignitat y sens honra,
fent cara al públich ofés
y divertintse á sas costas:
quan he vist á morts de fam
alsarsé fins á las boyras,
portant al coll un toisó
en lloch de durhí una argolla;
quan he vist ab los méus ulls
á grans y nobles senyoras
passarse 'ls títuls y escuts
per 'lli hont lo sol may hi toca,
arribant fins al extrém
d' arrendarse la persona;
quan als ministres de Deu,
lo cap cubert ab la boyna,
he vist corre predicant
la caritat ab pistola,

¿vols que m' enfadi al sentir
que 'm diuhen poca vergonya?
¿Vergonya? ¿Acás ne té aquell
que detrás d' una xicota
menteix carinyo y amor,
y la burla y la deshonra?
¿Per ventura 'n té 'l qui vá
festejant á alguna noya,
omplintli 'l cor d' ilusions
y s' hi casa per la bossa?
¿Ne té qui sols pel turró
desclou y tanca la boca,
qui adultera 'ls aliments,
qui 'l bon nom d' un altre enllota
y 'l qui té passió pel joch
ó bé pel vi y per las donas?
¿Y donchs? ¿Que m' haig d' enfadar
perque 'm dius poca vergonya!
Per corre y per veure mon
la vergonya fins destorba.
Qui parla ab un poderós
y 'l cap doblega y acota,
ja pot tenir per segur
que no 'n fan cas, ni l' escoltan;
aquell que parla humilment
als qui té pel seu dessota,
será després batejat
de frarot, maula ó hipócrita;
y ¡pobret del ignocent
que al conversar ab las donas
baixi 'ls ulls estemordit
ó 's tornin sas galtas rojas,
que será objecte més tart
de las més tremendas bromas.
¿Si un vergonyós no vá en lloch!
¿Si ni diu, ni fá, ni gosa!
Si al qui no té prou valor
per demanar una almoyna
diuhen pobre *vergonyant*,
¿vols tu encara millor proba
que fins per captá es precis
deixar apart la vergonya?
Si un fet incorrecte ó lleig,
vergonyós tothom l' apoda,
no 's veu ben clar qu' en lo mon
la vergonya sols fa nosa?
La vergonya es lo temor
del que dirán las personas,
y si la agena opinió
tant te fá y tant te se 'n dona,
puig als altres criticant
s' olvida la casa propia,
y quan més bruts es quan més
fan escúpuls y ganyotas,
¿cóm vols que jo fassi cas
del qui 'm diu poca vergonya?
Jo la he tinguda y la tinch;
la guardo com una joya,
sense taca y sens pecat,
pulcra, immaculada y nova.
La reservo sols per mi;
la faig servir quan á solas
me crida á son tribunal
ma conciencia rigurosa,
y passant balans dels fets,
y examinant bé las probas,
quan quedo sentenciat
y la culpa m' atorrolla,
es quan fentme de butxi
m' estrangula la vergonya.
¿La vergonya d' un mateix:
la deshonra més honrosa!

FOLLER.

Ha transcorregut, sense la més mínima novetat, la festa obrera del primer de Maig.

Los treballadors que ab tanta fuga varen inaugurarla quatre anys enrera, realisant manifestacions públiques que donaren lloch á escenas desagradables, s' ho prenen ara ab més calma, celebrant la festa del treball y disfrutantla sense inquietut.

Son en gran número los que van sortir á fora, á fer un dia de camp.

Més val aixís.

Rebo pel correu interior la següent carta, que no deixa de ser molt curiosa.

«Estimat Director: Veig que l' últim número de LA ESQUELLA, parla de un tal Camot ó Caramot. Com á curiositat (*rigurosament històrica*) procuraré explicarli un detall de la historia de aquest payo.

»Quan tenia vint anys era cabecilla del Rosari de l' Aurora, etc., etc.: sempre feya bravatas de neo y 's dedicava á insultar á qualsevol noy que llegís *La Campana de Gracia*.

»Entre altrás gracias que tenia, deya públicament que havia fet vot de castedad y no s' estava de repetirho davant de senyoras y senyoretas.

»Fent aquests papers, arribá als 30, y un canonje li indicá una pubilla molt rica; y ell, de moment, respongué que ans de acceptar aquesta proporció, havia de anar á Sant Geroni, á fer tres dias de meditació per veure lo que 'l sant l' hi indicaria.

»Com se pot suposar, Sant Geroni li digué que sí y que ja podia dir á la *Juventut Catòlica* y á las senyoras beatas, qu' ell, Sant Geroni, 'l deslligava del vot de castedat.

»Ara ja es casat, té criaturas, disfruta 'l dot de la dona y fá correatjes pels canonjes.

»¡Y tant bé que feya 'l casto!

Un lector de LA ESQUELLA.

*
**

Lo retrato es de primera
es parecut y acabat...
Tipos com lo retratat
son los que fan més carrera
en nostra comptal ciutat.

En la secció *Comercio é Industria* del *Diario Mercantil*, en la qual aquest apreciable periódich dona compte de las societats que desapareixen y de las que 's forman, s' hi llegian diumenje las següents ratllas:

«LA EDUCACIÓN. BARCELONA.

»Con esta denominación se ha constituido una sociedad anónima, que durará 99 años, y tendrá por objeto sostener y utilizar el colegio del *Sagrado Corazón de Jesús* en esta ciudad: constituir, adoptar, reparar, utilizar, regir ó arrendar ó enagenar toda clase de edificios para los objetos indicados, adquirir, poseer, hipotecar, negociar toda clase de valores, muebles é inmuebles.»

No deixa de ser curiosa la constitució de aquesta societat anónima de caràcter místich-mercantil.

Com la cosa vá á càrrech dels jesuitas, no sé compendre perque no l' han constituïda baix la rahó social de *Jesús y Companyia*.

De aquesta manera, á la Bolsa, podrian cotisar-se ab més confiança que may las accions del *Sagrado Cor de Jesús*.

—Dono *Cors de Jesús* á 33 y mitj.

—Prench *Cors de Jesús* á 32 tres quarts.

Jesús vá treure als mercaders del temple. ¿Quin dia será que Mercuri tregui als capellans de la Bolsa?

*
**

Un rasgo que indica lo molt felissos que se las prometen los organizadors de la nova societat.

Els mateixos, al formarla, diuen que aquesta durará 99 anys.

¿Volen dir qu' en una temporada tan llarga, no 's farà á Espanya una segona edició de las lluminarias del any 35?

¿Y bé, vaja, en qué quedém?

¿Se farán ó no 's farán las eleccions municipals de diumenje en vuit?

Los socios del cassino de la plassa Real, qu' están en lo cas de saberho, ja s' ho tenen tot cuyt y amanit.

L' altre dia 'l *Noticiero* 'ns feya saber que seria arcalde 'l Sr. Collaso y Gil, y tinents de arcalde pel seu ordre respectiu 'ls Srs. Batllés, Monner, Amat, Guerrero, Cuchillo, Travé, Palau y Rovira.

Es á dir: de las deu varas que hi ha al Ajuntament, ja se 'n adjudican vuit.

*
**

Pero perque aquestas truytas que somian pugan menjárselas tranquilament, no 's necessita sino lo següent:

Primer: que las eleccions se celebrin lo 14 de Maig.

Segón: que 'ls candidats á tinents de arcalde, no sigan derrotats pel cos electoral.

Y tercer: que resultant elegits, alcansin majoría de vots dintre de la corporació municipal.

Es á dir: tres cosas insignificants que casi ni val la pena de parlarne.

Ha arribat á las mevas mans una tarjeta, que diu aixís:

«DESPACHO DE CASAMIENTOS.—Con el fin de evitar las continuas molestias que ocasiona la pronta tramitación de documentos, tenemos establecido un despacho especial, donde sin molestia por parte de los interesados se tramitan en pocos dias.

»Calle tal, número tants, BASTONERÍA.»

*
**

Y 'ls que tractin de casarse
aprofitant la ocasió,
quan vagin pels documents,
poden comprá un bon bastó.

Per últim es segur que vindrá á Barcelona la societat madrilenya de concerts dirigida pel mestre Bretón.

Lo dia 8 del corrent surtirá de Madrit, y dos dias després inaugurarà la serie de audicions musicals en lo Teatro de Novedats.

Doném aquesta noticia pera satisfacció dels filarmónichs.

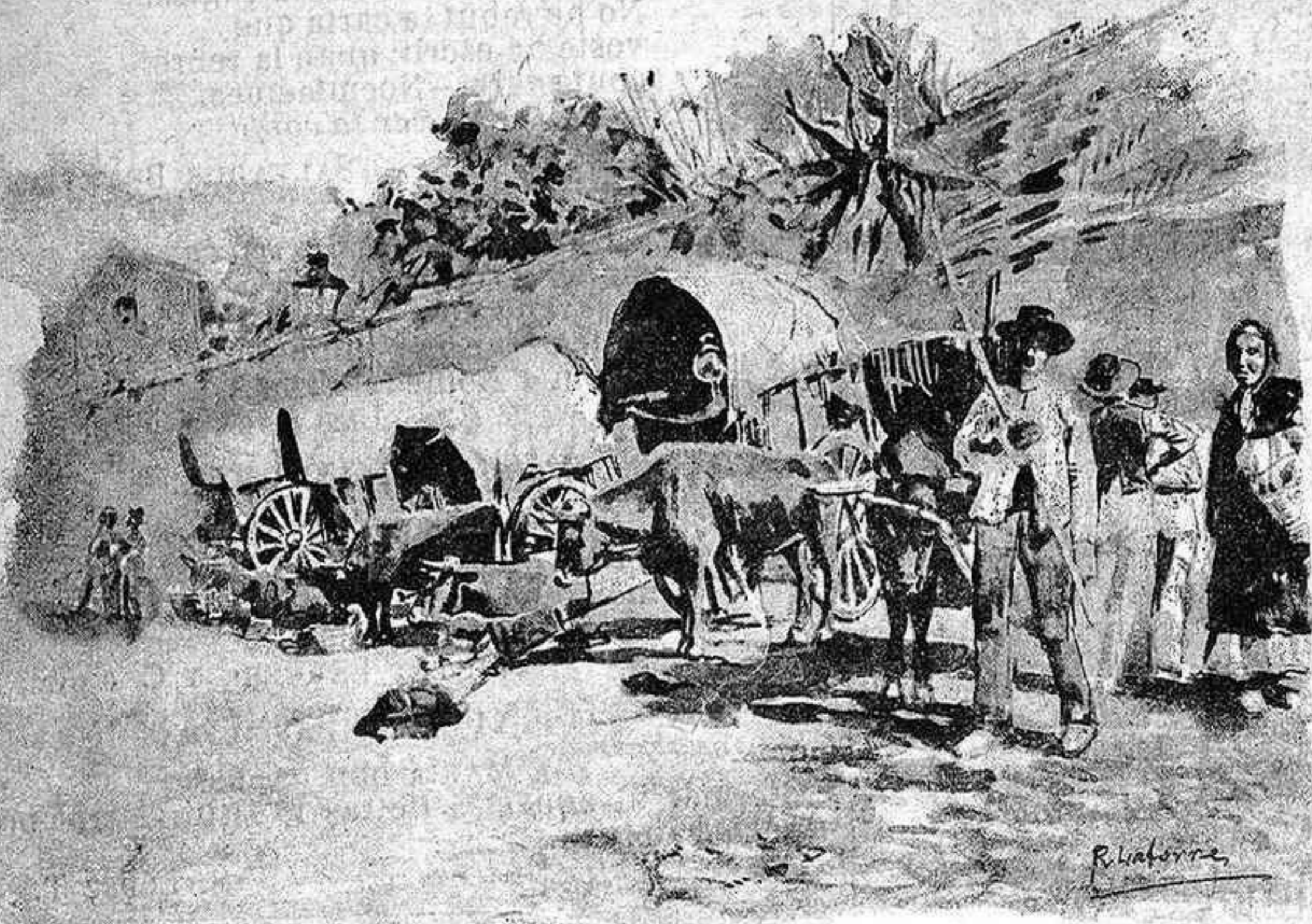
*
**

Y ara un altra.

L' eminent Vidiella, satisfet per l' éxit obtingut l' any passat en l' hemicicle del Palau de Ciencias, donará també aquest any tres concerts en lo Tea-

ANDALUSIA PINTORESÇA

GRANADA

Posada de carros

celebritat, després de reunir una fortuneta, vá retirarse de la séva sustanciosa carrera.

Per treures lo baf de la cuyna, se comprá una hermosa finca en la campinya, orejada per las brisas y sombreada per un sens fi d'arbrescorpulents. Allí 's proposá passar tranquil y felis los últims dias de la séva existencia.

* *

Havia sentit contar que la Sarah Bernhardt té en la séva cambra de dormir la caixa en que ha de ser enterrada. Aquest capritxo lúgubre fa artista, y 'l *restaurateur* en aquest punt no volgué ser menos que la famosa cómica.

tro Ltrich, fentnos sentir música de piano escullidíssima y tocadá com ell sols sab ferho. No en va es lo Maig lo mes de las flors y dels rossinyols.

Un telegrama publicat per la premsa associada, deya aixís textualment:

«Ha llegado Melbourne en Australia á bordo del *Nautilus*.»

Será bonich que 'l *Nautilus* quan retorni á Espanya 'ns porti embarcada á bordo la ciutat de Melbourne!

Una escena mística.

A la iglesia de Santa Ana, no fa gayres dias, un senyor interrompé la funció religiosa qu' estava celebrantse, posant las mans á la butxaca de l'hermilla y exclamant:

—¡Verge santíssima!... M' han pres lo rellotje!

Una beata vá exclamar:

—Y bé, home: encománil á Deu.

* *

Y ara vé lo bonich de la escena.

Lo lladre vá fugir de la iglesia, y al traspasar la porta sigué detingut per un municipal. Encare tenia 'l rellotje robat.

Y al preguntarse per l' amo de l' alhaja, no vá compareixer, ni van trobarlo en lloch, per mes que van buscarlo. S' havia fos.

Y encare hi haurá qui diga que ja s' han acabat los miracles.

Diu l' Insenssat desde 'l *Diluvi*:

«Valga una comparación para abreviar: Es la Pacini un sobresaliente flautin humano.»

¡Un flautí!....

¡Ma noy, qui pogués tocarlo!

Un eco de Paris.

L' amo d' un restaurant célebre, que també l' art de fer salsas proporciona devegadas merescuda

Al contrari, volgué ser més. A tal efecte per construhirse la caixa, maná tallar l' arbre mes hermós del séu parch, y de la fusta de aquest arbre, degudament seca y pulimentada, se feu construhir l' ataut.

Ab uua tranquilitat d' esperit digne d' enveja, colocá aquest moble funerari en lo corredor de més pas de la casa. Y allí estigué alguns anys, esperant l' hora de servir.

Per fi aquesta hora arribá un dia de la passada senmana.

*

*

¡Pero quin desengany, si l' ánima del tranqui *restaurateur* arriba á enterarse de lo que succehié

Perque resultá que 'l séu cadávre no capigul; dintre de la caixa, y no perque 'l fuster s' hagués equivocát de mida, no senyors.... ¿Saben per qué?

Senzillament, perque 'l *restaurateur*, per efecte de aquesta vida tranquila y sossegada, gradualment y sense donarse'n compte s' havia anat engraixant de una manera escandalosa.

Ha mort l' aplaudit bailari catalá, Sr. Torres.

En Torres era un excelent artista coreogrífich, dotat de unas camas d' acer que li permetian fer salts y giravolts inverossímils.

Encare 'm sembla que 'l veig sobre l' escenari, recullint los aplausos del públch, després de fer un punt dels séus.

Ara tot s' ha acabat.

La mort esgrimeix la dalla.

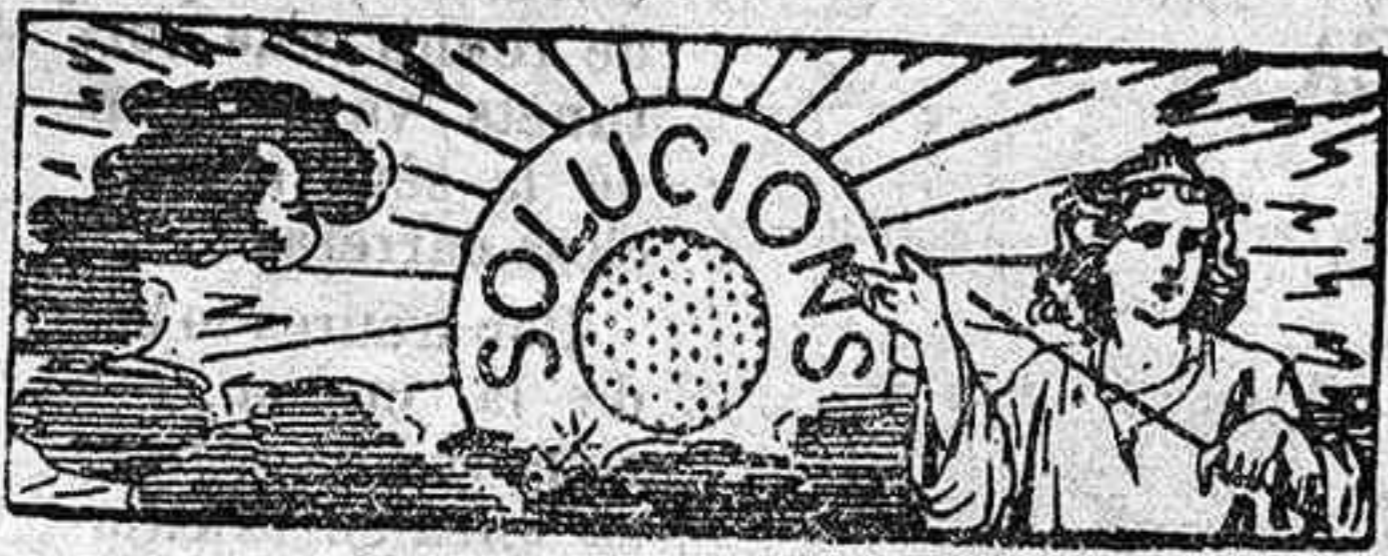
Tant hi vá 'l rey com lo Papa

com aquell que no té capa

com qui salta y com qui balla.

Per últim l' *Academia Espanyola de la llengua* ha concedit lo premi de las 5,000 pessetas al drama *Mariana* del Sr. Echegaray.

La *Dolores* de 'n Feliu y Codina s' ha quedat ab los quatre vots de sempre... y ab los aplausos entusiastas de tots los teatros ahont se posa en escena.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Cor-re-li-gi-o na-ris.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Ge no-ve-va.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Peral—Perla.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Carlota de Menú.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Mosquitera.*
- 6.ª INTRÍNGULIS.—*Capota.*
- 7.ª ROMBO.—

C
M E T
M A R I A
C E R V E R A
T I E R S
A R S
A

- 8.ª GEROGÍFICH.—*Cuberts d' or ó sense rals,
tots los homes son iguals.*

XARADA-EPIGRAMÁTICA

I

A mon amich en Jacinto Colomer

«Senyor don Tot Noemfaelpes,
Vilanova del Carril;
Barcelona, 8 d' Abril
mil vuytcents noranta tres.

La present so'zament es
per dirli que, ja cansat
de vostè, he determinat
que 'l procuradó ho cobrés.

Sab que per tréurel d' apuros
vosté a mi 'm va demanar
dos li podia deixar
quatrecents cinquanta duros.

Y un servidor, al moment
li vaig dar la cantitat
(descontantne le meytat,
total va sé un cent per cent).

Lo plasso sab que ha vensut
y vosté no ha satisfet,
li escrich y se 'm mostra quiet;
dos? Donchs jo seré tossut.

Sens esperarme *tres-hu*
aniré al Procuradó,
y tot li explicaré jo,
creguim, tinguiho per segú.

Puig es l' únich *hu tercera*
per conseguir que vosté
'm pagui; cregui, ho faré
com dich, d' aquesta manera.

Jo *tersa-quarta* á vosté
com á un mal pagadó;
pero ab *tres*, ja li dich jo
que no li surtirá bè.

Ab aixó, ja está enterat,
contesti *dos* paga ó no;
Dos nó tinch contestació
demá quedarà citat».

Al rebre 'l senyor Total
la carta del tal *inglés*,

per tréures de sobre 'l pés
va contestar, molt formal:
Senyor don Paulino Ingles:
No he rebut la carta que
voste ha escrit; quan la rebré
contestaré:—Noemfaelpes.

Per la copia

SALVADOR BONAVÍA.

II

Una lletra es ma *primera*,
ma *tercera* musical,
la *segona* nom de dona
quarta-inversa mineral
y nom d' home la *Total*.

LL. VIOLA Y VERGÉS.

ACENTÍGRAFO

La *Tot*, filla de 'n Pasqual
que habita al carrer de *Tot*,
me digué que 'l seu nebot
estava bastant malalt.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

TRENCA-CLOSCAS

¿LA MARÍA DEU CALÉS?

Formar ab aquestas lletres lo titul de una pro-
ducció catalana.

S. LÓPEZ T.

L' ARTISTA

—Si pintés aixó d' aquí...
Si pintés alló d' allá...
(Y així 'l tenim fa tres horas:
no sab per hont comensá).

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

Novedad de gran éxito

NUESTROS

Militares

por **FRADERA**

Precio: 1'50 pesetas,—Un cuaderno en cuarto, con 25 láminas al cromo.—Precio: 1'50 pesetas

CONTRIBUCION

INDUSTRIAL Y DE COMERCIO

REGLAMENTO Y TARIFAS PARA LA ADMINISTRACIÓN, IMPOSICIÓN Y COBRANZA DE DICHO IMPUESTO
ARTES, PROFESIONES Y OFICIOS

Precio 2 Ptas. ★ Aprobados por Real decreto de 11 de abril de 1893 ★ Precio 2 Ptas.

¡OBRA NOVA! — Tomo segon de la Biblioteca Económica LA CATALANA, — ¡OBRA NOVA!

MARY JOANA
La filla del crim

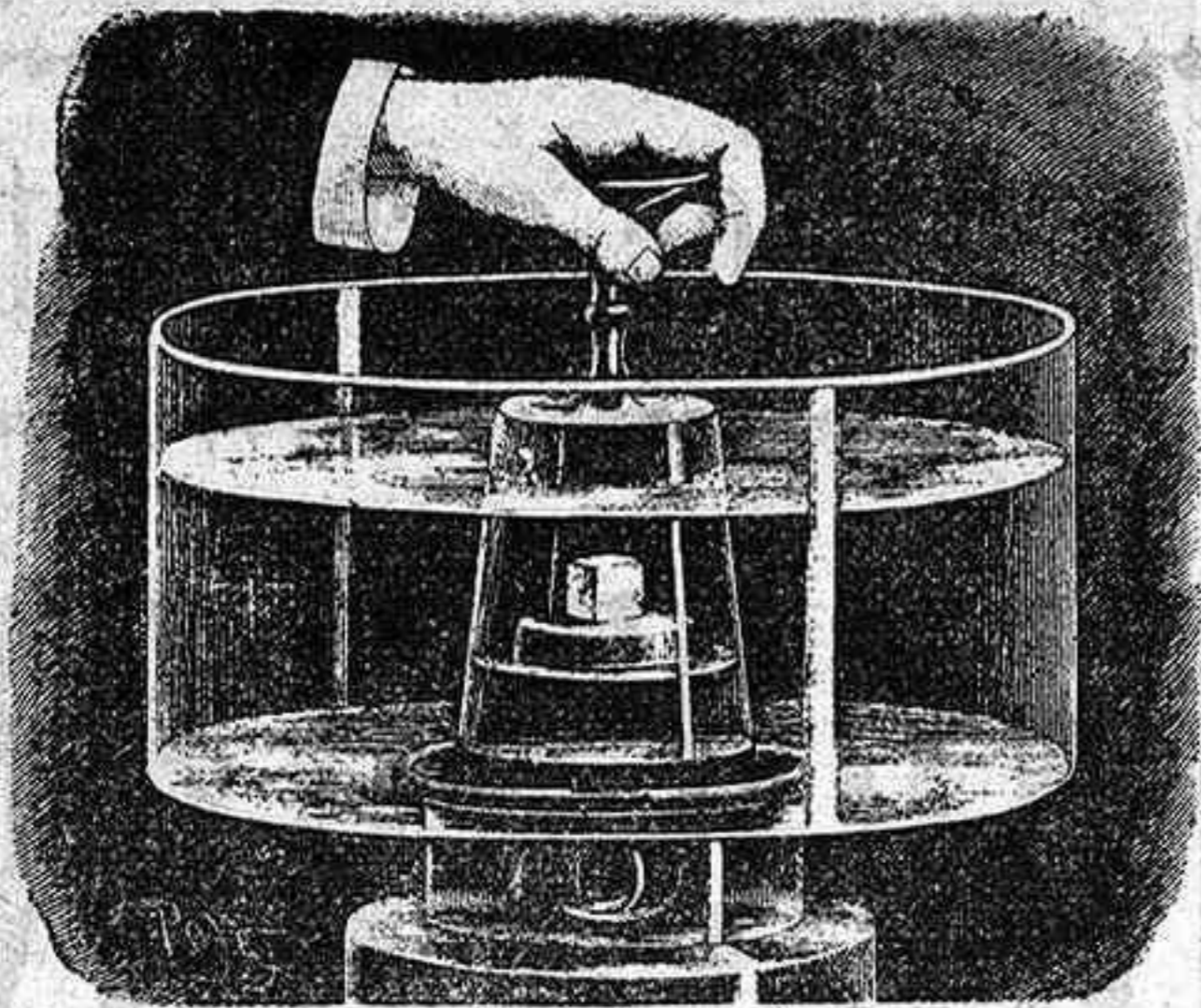
Novela original de D. BENVINGUT CABOT (Mossen Borra)

Un tomo en setzau. — Preu: 0'50 de pesseta

VENTA DE HIJOS
♦ Novela española de MARTÍNEZ BARRIONUEVO ♦
Expléndidamente ilustrada por M. G. Simancas
↔ Precio: 3'50 pesetas ↔

NOTA.—Tothem que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent además 2 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LA CAMPANA DELS BUSSOS

Quan fiquem una copa al aygua cap per vall, observem que l'aygua qu'entra dintre de la copa, puja menos que la del exterior, lo qual se deu á que l'ayre que queda en la copa impeix lo pas del líquit.

Fundats en aquest fet, aném á donar una petita reproducció doméstica de la *campana dels bussos*.

Agafin un fanal de cristall, ab mànech, de aquests que serveixen pera tapar lo formatje y las fruytas, y apóhinlo, boca per munt, sobre algún altre objecte de cristall á fi de que s'aguanti sólidament.

Omplin ara d'aygua aquest receptácul y aném á fer la següent experiéncia: «ficar un terrós de sucre al aygua, sense que 's mulli.»

L'operació 's practica aixís: posan lo sucre sobre un suro pla y ample, que neda en l'aygua; tapan tot aixó ab un vas boca per vall, y apretant lo vas perpendicularment lo fan baixar fins al fons del receptácul gran.

Ja li poden tenir tan rato com vulguin: al tornar-lo á alçar, lo sucre, que haurá baixat fins sota del nivell del aygua, estarà completament sech.

TERS DE SÍLABAS

.....

Primera ratlla vertical y horisontal: carrer de Barcelona.—Segona: ciutat espanyola.—Tercera: utensili de cuyna.

F. SERRA Y C.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
 6 7 5 6 5 4 8.— »
 4 5 6 5 3 8.—Nom de dona.
 4 7 1 2 3.—Enfermetat.
 6 7 4 8.—Nom de dona.
 6 5 4.—Moltas donas ne portan.
 1 8.—Nota musical.
 2.—Vocal.
 3 7.—Nota musical.
 8 3 5.—Animal.
 6 8 4 8.— »
 1 8 2 3 4.—Una ópera.
 6 8 4 5 6 8.—Util per moltas casas.
 4 8 6 6 8 3 8.—Poble de Catalunya.
 8 3 4 2 6 7 8 3.—Una nació.

M. ESPUNYA.

GEROGLÍFICH

×

O

TILA
SAC
QII

B. LLORENS Y R.

Demá dissapte
La Campana de Gracia

Publicará NÚMERO EXTRAORDINARI dedicat
 Á LA FESTA DEL TRABALL

Expléndida ilustració. — Text de actualitat.
 Preu: 10 céntims per tot arreu

FILLAS DE EVA

Fot. Esplugas.—Barcelona.

No es precís anar á Viena,
 no cal arribá á París:
 d' ulls de cel y caras d' ángel
 també 'n tenim al país.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.